

SURXONDARYO VILOYATI STATISTIKA BOSHQARMASI

SURXONDARYO VILOYATIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

*Dastlabki ma'lumot
2024-yil yanvar-sentabr*

*Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo
statistikasi bo'limi
Tel. 76-225-65-74*

Statistik ma'lumotlar jamiyatda sodir bo'layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma'lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to'g'ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistikasi ko'rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalarini savdo aylanmasi statistikasi ko'rsatkichi shular jumlasidan.

Chakana savdo aylanmasining o'sish sur'ati, % da

2024-yil 1-oktabr holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalarini soni 5 355 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 72 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 5 283 tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig'ilgan ma'lumotlar, chakana savdo ko'rsatkichlariga kiritilgan

Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste'mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko'p bo'lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

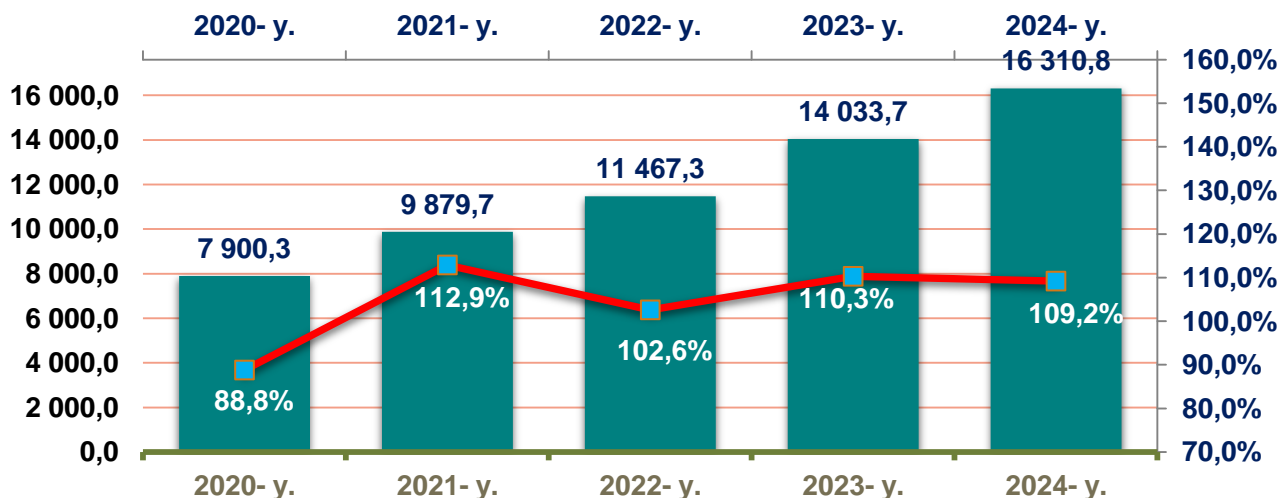
Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024-yilning yanvar-sentabr oyida viloyatning chakana savdo tovar aylanmasi 16 310,8 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan 109,2 % ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarining tovar aylanmasi 576,3 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 117,2 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 15 734,5 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 108,9 %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 3 143,3 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati 115,6 %) tashkil etdi.

	Jami, mlrd. so'm	2023-yil yanvar-sentabr oyiga nisbatan, foizda
Surxondaryo viloyati	16310,8	109,2
Termiz sh.	2950,8	109,2
<i>tumanlar:</i>		
Oltinsoy	653,7	111,6
Angor	777,2	110,4
Bandixon	243,7	110,5
Boysun	656,9	110,4
Muzrabot	691,5	109,5
Denov	3348,1	107,7
Jarqo'rg'on	919,7	110,0
Qumqo'rg'on	650,8	113,7
Qiziriq	677,4	108,0
Sariosiyo	573,2	110,4
Termiz	305,7	107,6
Uzun	734,4	110,7
Sherobod	951,4	108,2
Sho'rchi	1656,6	108,1

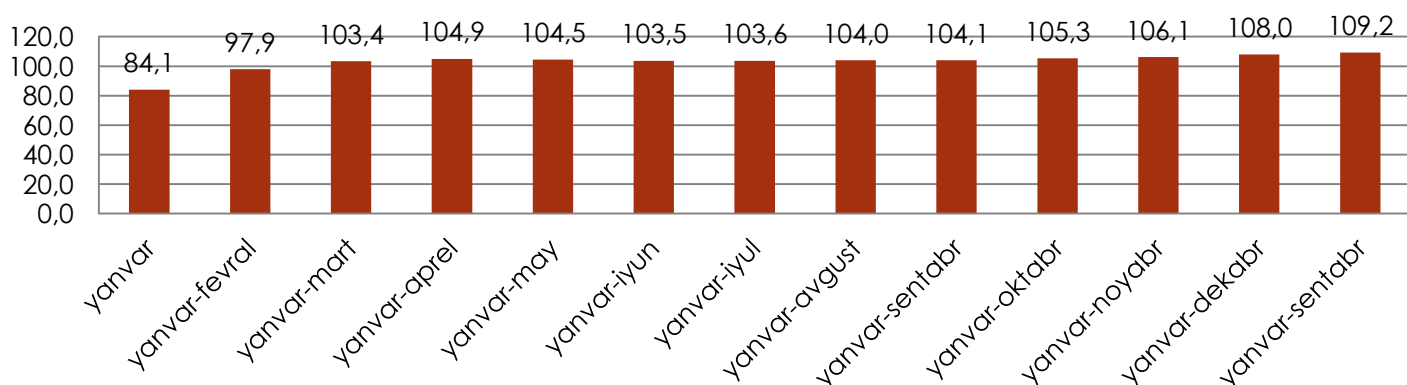
2024-yilning yanvar-sentabr oyida 2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan viloyatning Qumqo'rg'on (113,7 %), Oltinsoy (111,6 %) va Uzun (110,7 %) tumanlarida chakana savdo tovar aylanmasining eng yuqori o'sish sur'atlari qayd etildi.

Chakana savdo tovar aylanmasi va o'sish sur'ati dinamikasi (yanvar-sentabr)

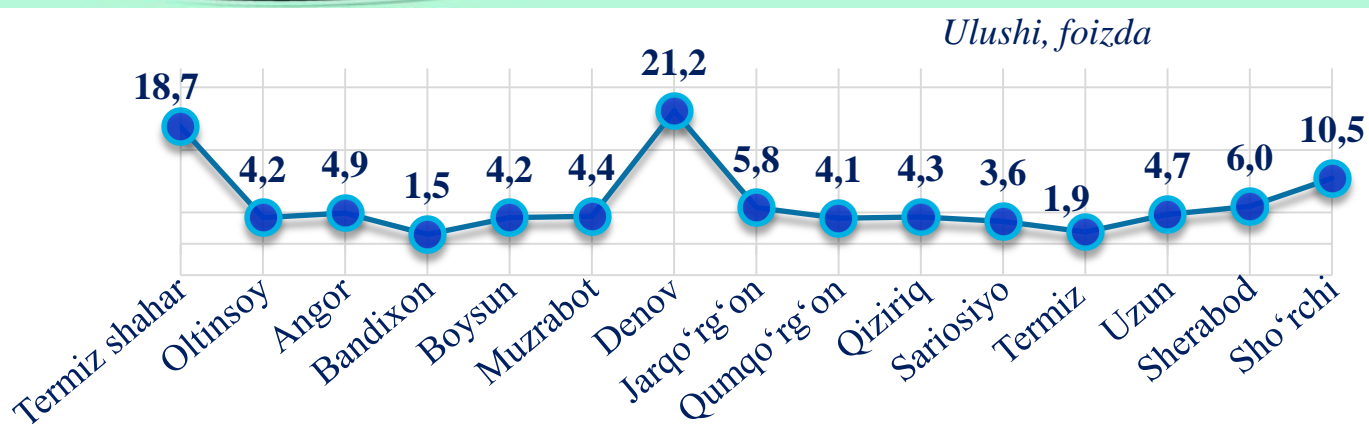

So'ngi 5 yillikda (2020- 2024-yillar) chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o'sish sur'ati 2021-yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2020-yilning mos davriga nisbatan 112,9 % ni tashkil qildi.

Chakana savdo tovar aylanmasining o'sish sur'ati, oylar kesimida (foizda) (2023-yil, 2024-yil yanvar-sentabr oylari)

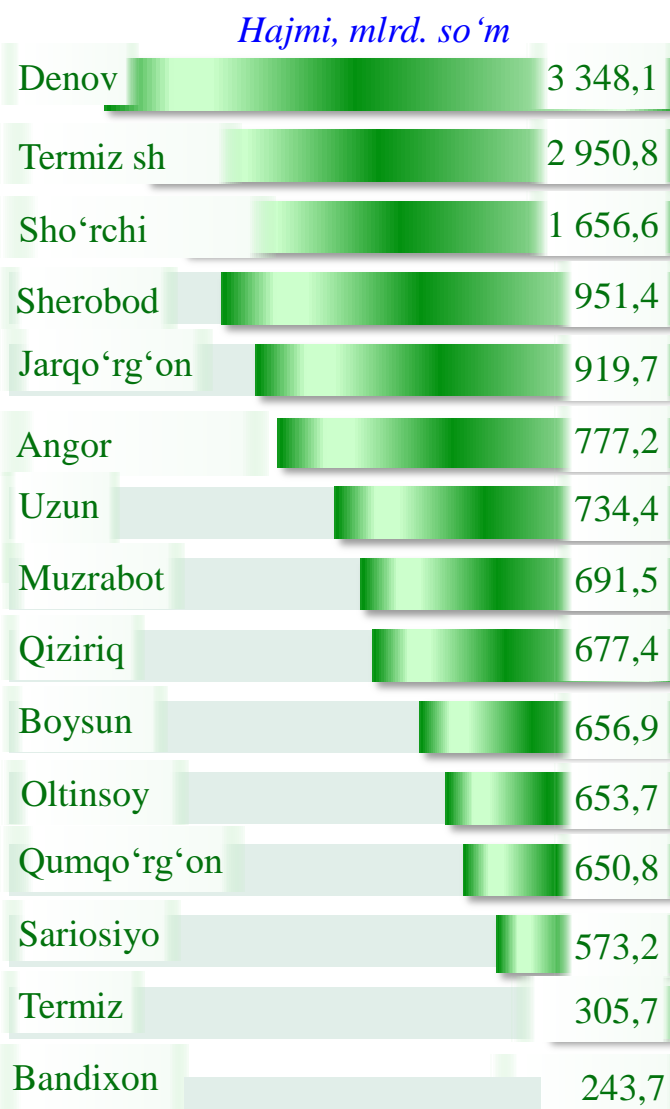
2024-yilning yanvar-sentabr oyida o'sish sur'ati **109,2 %** ni tashkil qildi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Denov tumani 21,2 % bilan 3 348,1 mlrd. so'mni tashkil etdi.

Viloyat chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Bandixon tumani 1,5 % bilan 243,7 mlrd. so'mni tashkil etdi.

2023-yilning mos davriga nisbatan, chakana savdo tovarlar aylanmasida barcha hududlarda o'sish kuzatildi.

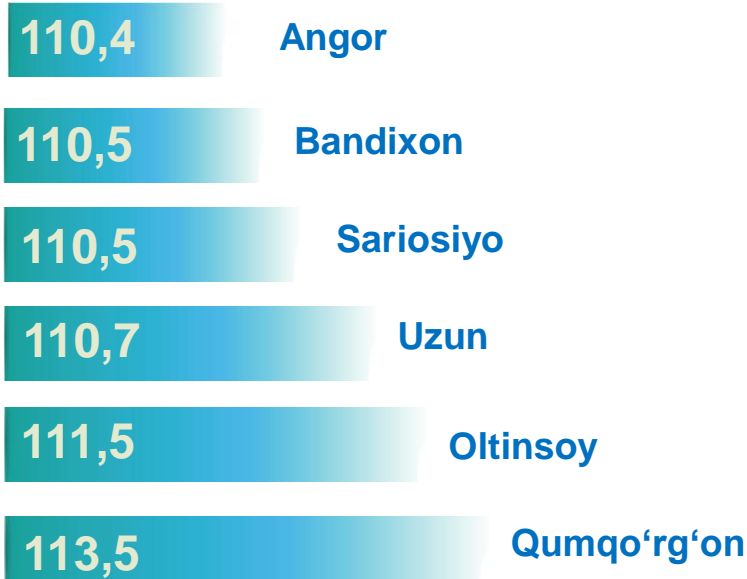

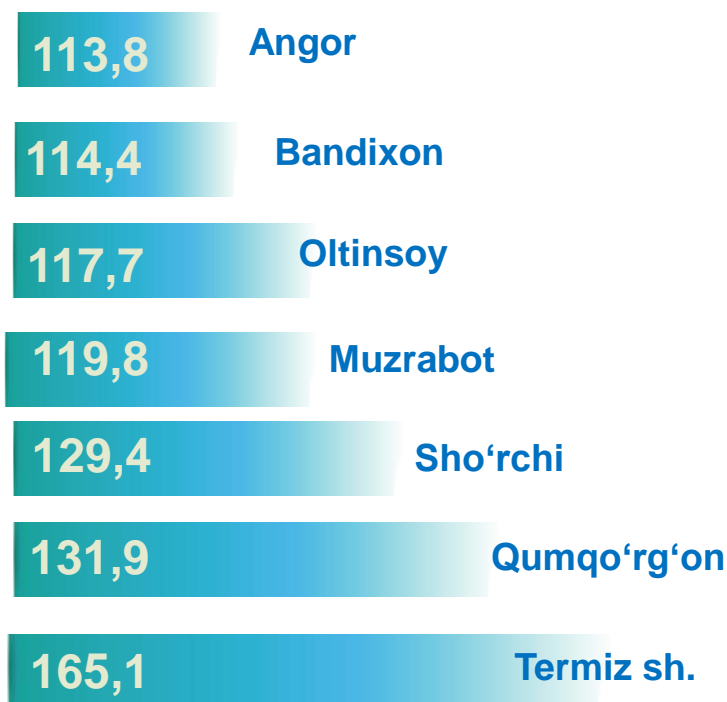
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo tovar aylanmasi hajmi 2024-yilning yanvar-sentabr oylarida statistik hisob-kitoblarga ko'ra, 15 734,5 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan 8,9 % ga oshdi. Viloyat miqosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 96,5 % ni tashkil etdi.

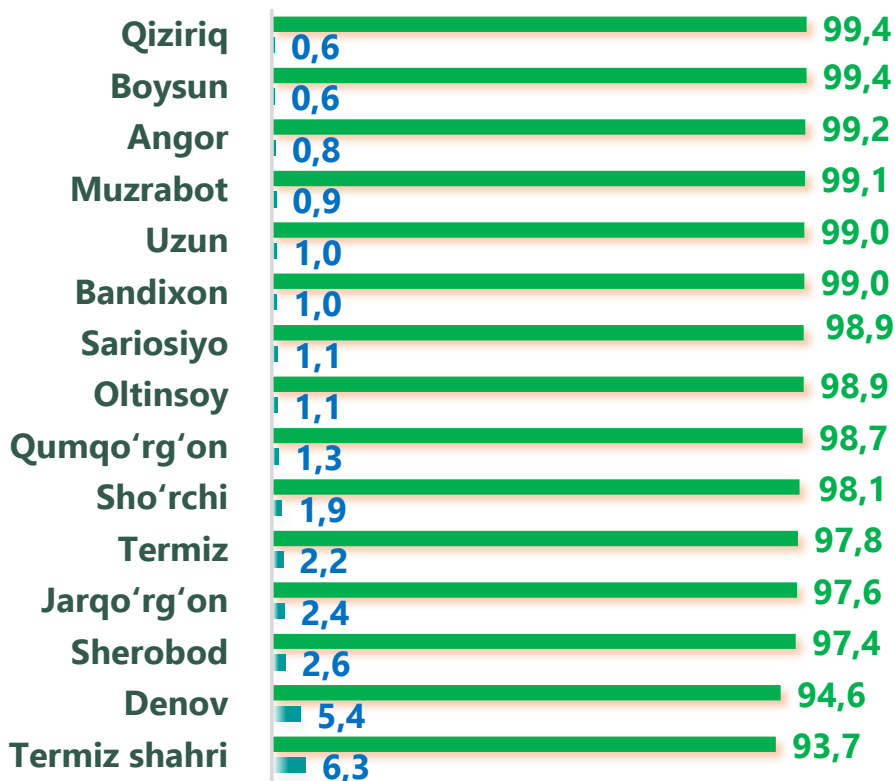
Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining tovar aylanmasi hajmi, 2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan 17,2 % ga oshdi va 576,3 mlrd. so'mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining 3,5 % ulushiga to'g'ri keldi.

Yirik korxonalarining eng yuqori o'sish sur'atiga ega hududlar (foizda)

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, (foizda)

 Yirik korxonalar

 Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

Tahliliy natijalarga ko'ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo'yicha Qiziriq (99,4 %), Boysun (99,4 %) va Angor (99,2 %) tumanlari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarining ulushi 3,5 % ni tashkil etib, eng katta ulush Termiz sh (6,3 %), Denov (5,4 %), Sherobod (2,6 %) va Jarqo'rg'on (2,4 %) tumanlarida kuzatildi.

3,5 %

96,5 %

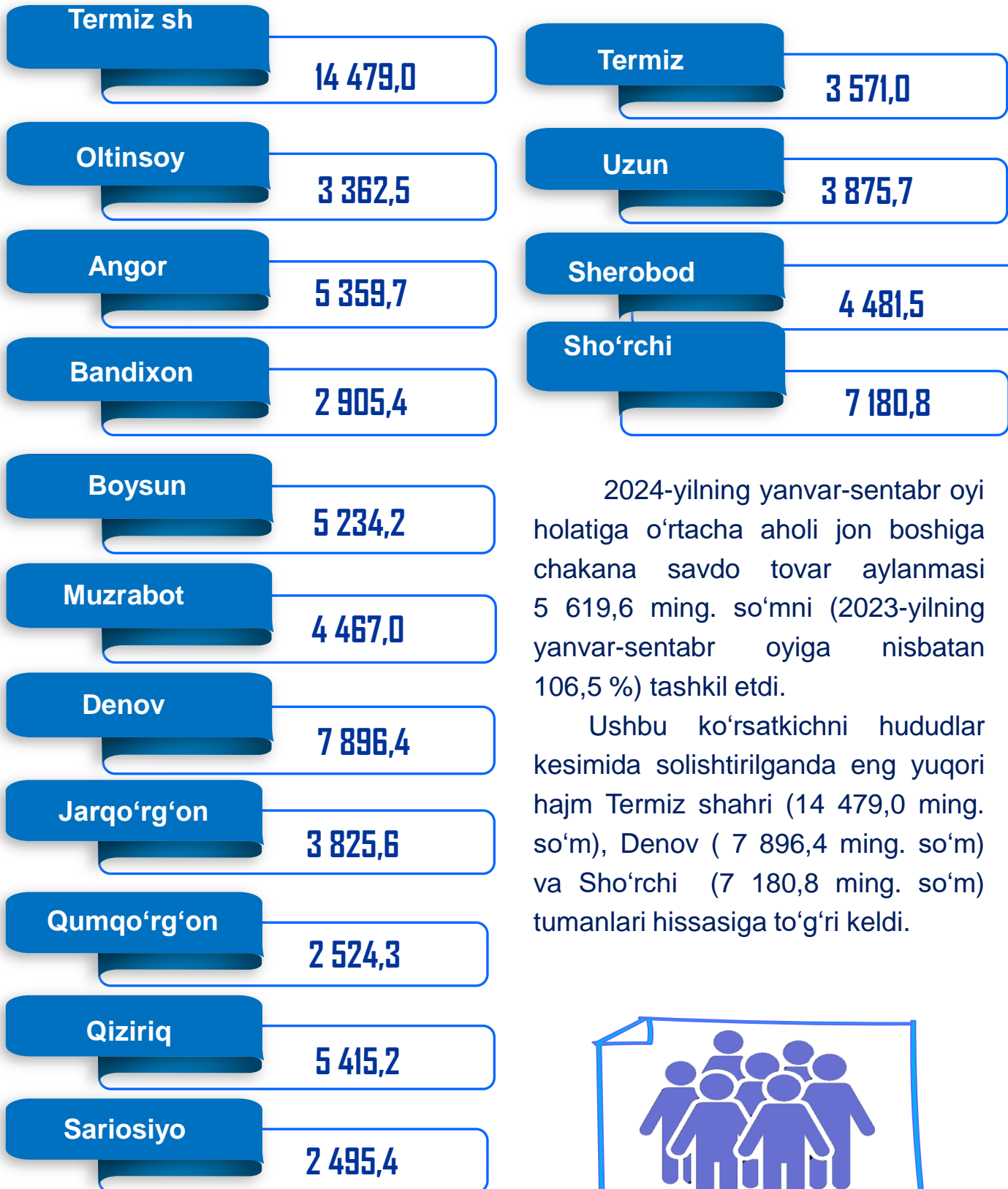

 Yirik korxonalar

 Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik

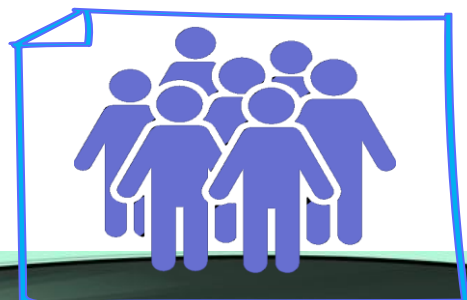

Hududlar kesimida ma’lumot, *ming so‘mda*

2024-yilning yanvar-sentabr oyi holatiga o‘rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi 5 619,6 ming. so‘mni (2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan 106,5 %) tashkil etdi.

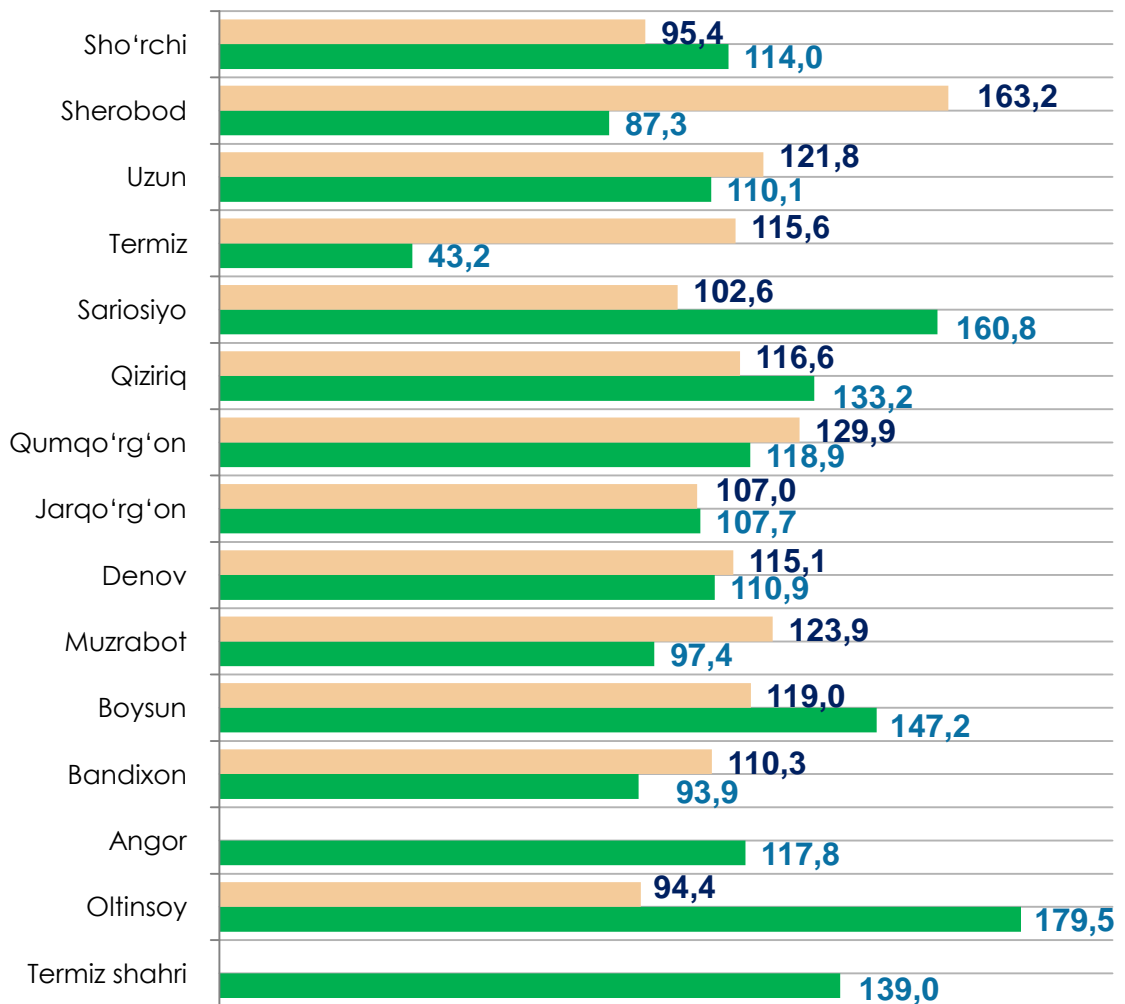
Ushbu ko‘rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Termiz shahri (14 479,0 ming. so‘m), Denov (7 896,4 ming. so‘m) va Sho‘rchi (7 180,8 ming. so‘m) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Ichki savdo ko'rsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari hisobga olinadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar tayanmasi o'sish sur'ati (2024-yil yanvar-sentabr), foizda

Dehqon bozorlari

Chorva bozorlari

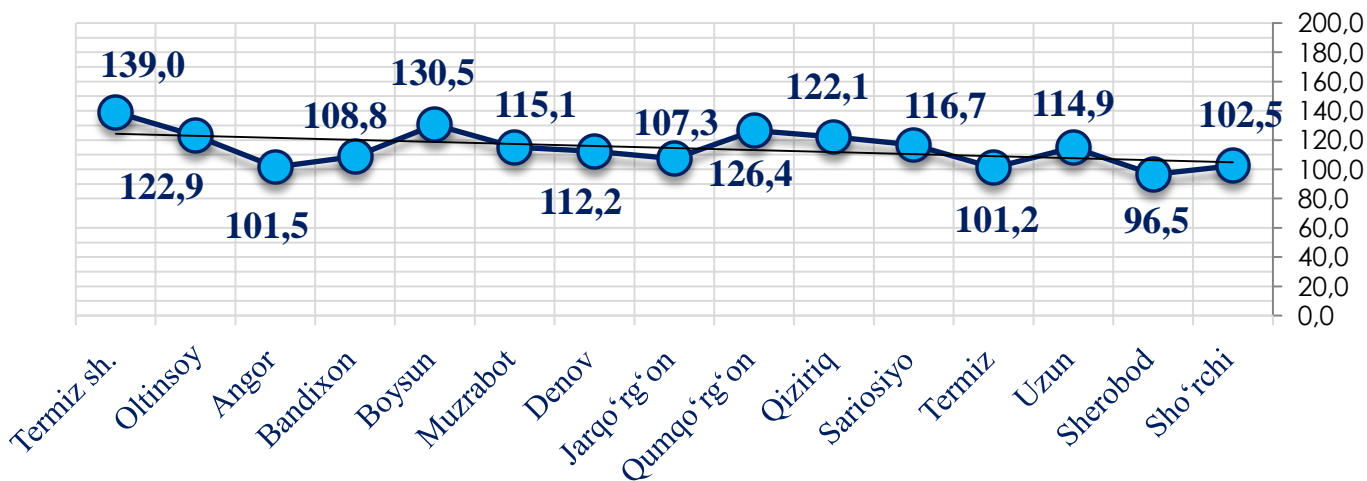
Dehqon (oziq-ovqat) bozori – keng turdagi qishloq xo'jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o'rinlari, turg'un savdo shoxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy yoki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.

	Jami, mlrd. so'm	2023-yil yanvar- sentabr oyiga nisbatan, foizda
Surxondaryo viloyati	3143,3	115,6
Termiz sh.	245,9	139,0
<i>tumanlar:</i>		
Oltinsoy	308,6	122,9
Angor	100,6	101,5
Bandixon	159,4	108,8
Boysun	207,4	130,5
Muzrabot	306,8	115,1
Denov	351,8	112,2
Jarqo'rg'on	172,5	107,3
Qumqo'rg'on	174,8	126,4
Qiziriq	232,2	122,1
Sariosiyo	235,7	116,7
Termiz	67,6	101,2
Uzun	228,6	114,9
Sherobod	102,9	96,5
Sho'rchi	248,5	102,5

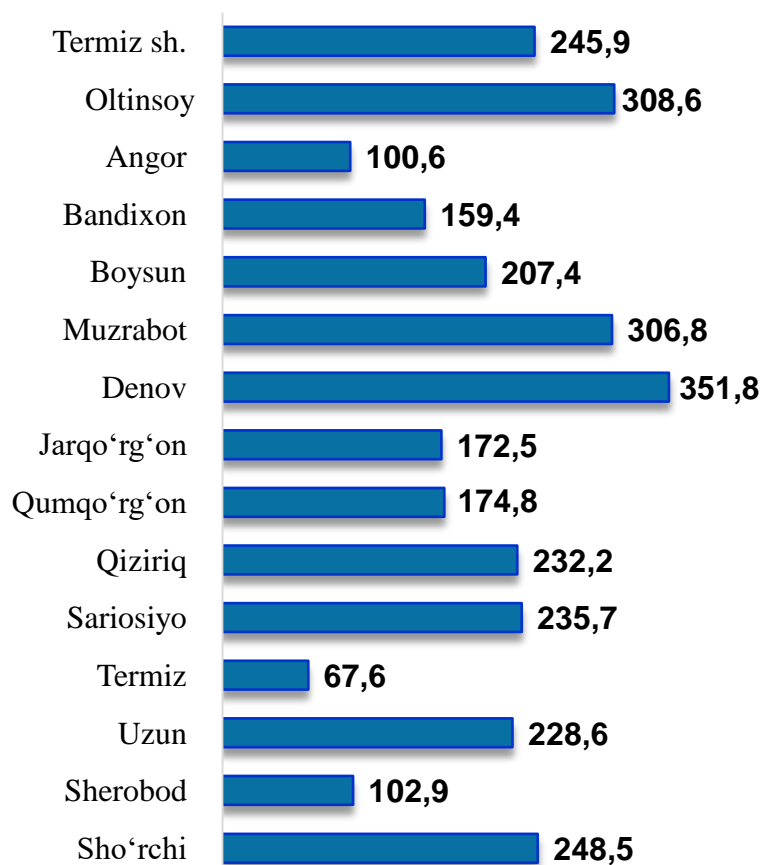
* – xo'jalik yurituvchi subyektlar va yakka taribdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo'shmagan holatda;

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo'jaligida o'z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o'sish sur'atlari (2024-yil yanvar-sentabr)

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so'm (2024-yil yanvar-sentabr)

Viloyat bo'yicha 2024-yilning yanvar-sentabr oyida uyushmagan savdo tovar aylanmasi 3 143,3 mlrd. so'mni tashkil etib, 2023-yilning yanvar-sentabr oyiga nisbatan 115,6 % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo'jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi 1 527 mlrd. so'mni (121,5 %), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi 1 615,6 mlrd so'mni tashkil etdi (110,5 %).

2024-yilning yanvar-sentabr oyida tumanlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvini o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 1 527,7 mlrd. so'mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosiga (778,0 mlrd.so'm) to'g'ri keldi.

Uyushmagan savdo aylanmasida qishloq xo'jaligi mahsulotlari savdosi hajmi va ulushi

<p>Yangi uzilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari</p> <p>778,0 mlrd. so'm</p> <p>50,9%</p>	<p>Non va non mahsulotlari</p> <p>162,8 mlrd. so'm</p> <p>10,7 %</p>	<p>Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)</p> <p>147,0 mlrd. so'm</p> <p>9,6 %</p>
<p>Tovuq go'shti</p> <p>45,4 mlrd. so'm</p> <p>3,0 %</p>	<p>Quritilgan qishloq xojaligi mahsulotlari (yongoq, bodom, pista va boshqalar)</p> <p>81,6 mlrd. so'm</p> <p>5,4 %</p>	<p>Tuxum</p> <p>49,4 mlrd. so'm</p> <p>3,2 %</p>
<p>Ziravorlar</p> <p>32,4 mlrd. so'm</p> <p>2,1 %</p>	<p>Sut va sut mahsulotlari</p> <p>44,8 mlrd. so'm</p> <p>2,9 %</p>	<p>Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak</p> <p>19,7 mlrd. so'm</p> <p>1,3 %</p>
<p>Tuzlamalar</p> <p>26,6 mlrd. so'm</p> <p>1,7 %</p>	<p>Gullar, o'simlik va nihol ko'chatlari</p> <p>30,7 mlrd. so'm</p> <p>2,0 %</p>	<p>Nooziq-ovqat tovarlar</p> <p>109,3</p> <p>7,2 %</p>

2024-yilning yanvar-sentabr oyida, viloyatning barcha hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvini o'tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko'ra savdo aylanmasi hajmi 1 615,6 mlrd. so'mni tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi 1 160,2 mlrd.so'm, qo'y va echkilar – 437,3 mlrd. so'mni, otlar – 13,9 mlrd. so'mni, parrandalar – 4,2 mlrd. so'mni tashkil qildi.

Uyushmagan savdo aylanmasida chorva mollari (parrandalar) savdosi hajmi va ulushi

<p>2 yoshdan katta bo'lgan qoramollar</p> <p>765,3 mlrd. so'm</p> <p>47,4 %</p>	<p>1 yoshdan 2 yoshgacha bo'lgan yosh mollar</p> <p>223,2 mlrd. so'm</p> <p>13,8 %</p>	<p>1 yoshgacaha bo'lgan yosh mollar</p> <p>171,7 mlrd. so'm</p> <p>10,6 %</p>
<p>Qo'ylar</p> <p>369,2 mlrd. so'm</p> <p>22,8 %</p>	<p>Otlar</p> <p>13,9 mlrd. so'm</p> <p>0,9 %</p>	<p>Echkilar</p> <p>68,1 mlrd. so'm</p> <p>4,2 %</p>
<p>Kurka, o'rdak, g'oz</p> <p>1,7 mlrd. so'm</p> <p>0,1 %</p>	<p>Tovuqlar</p> <p>1,8 mlrd. so'm</p> <p>0,1 %</p>	<p>Quyionlar</p> <p>0,7 mlrd. so'm</p> <p>0,1 %</p>
<p>Qushlar</p> <p>0 mlrd. so'm</p> <p>%</p>		

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI

2024-yil 1-oktabr holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalarini soni 1 543 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 1 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 1 542 tani tashkil qildi.

	Jami mlrd. so'm	2023-yil yanvar- sentabr oyiga nisbatan, foizda
Surxondaryo viloyati	5529,6	107,6
Termiz sh.	153,1	105,8
<i>tumanlar:</i>		
Oltinsoy	10,8	114,2
Angor	12,0	108,5
Bandixon	3,6	121,8
Boysun	9,4	110,4
Muzrabot	9,9	116,1
Denov	64,8	103,2
Jarqo'rg'on	21,5	101,4
Qumqo'rg'on	9,5	107,0
Qiziriq	7,7	105,0
Sariosiyo	21,8	118,1
Termiz	31,1	107,3
Uzun	11,4	111,1
Sherobod	18,8	115,1
Sho'rchi	16,1	117,3

2024-yilning yanvar-sentabr oyida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi 5 529,6 mlrd. so'mga yetdi. 2023-yilning mos davriga nisbatan 7,6 % ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining 99,6 % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga to'g'ri keldi.

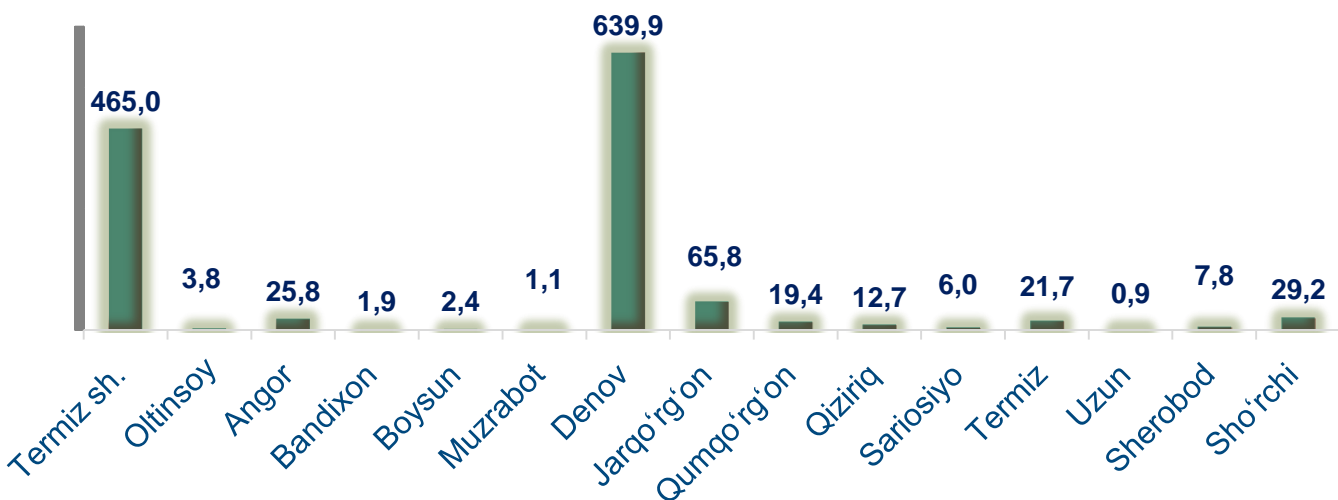
Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

Hududlar kesimida ma'lumot

	Hajmi, mlrd. so'm	Ulushi, foizda
Surxondaryo viloyati	1303,4	100,0
Termiz sh.	465,0	35,7
tumanlar:		
Oltinsoy	3,8	0,3
Angor	25,8	1,9
Bandixon	1,9	0,1
Boysun	2,4	0,2
Muzrabot	1,1	0,1
Denov	639,9	49,1
Jarqo'rg'on	65,8	5,0
Qumqo'rg'on	19,4	1,5
Qiziriq	12,7	1,0
Sariosiyo	6,0	0,5
Termiz	21,7	1,7
Uzun	0,9	0,1
Sherobod	7,8	0,6
Sho'rchi	29,2	2,2

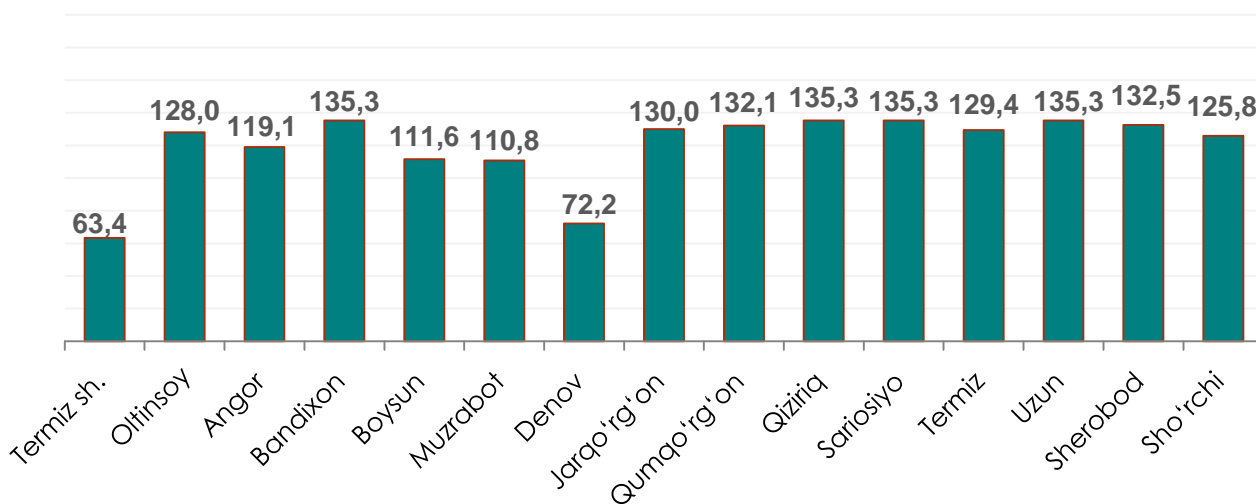
Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirganda eng yuqori hajm Denov tumani (639,9 mlrd. so'm) va Termiz shahri 465,0 mlrd. so'm) hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi. (mlrd. so'm)

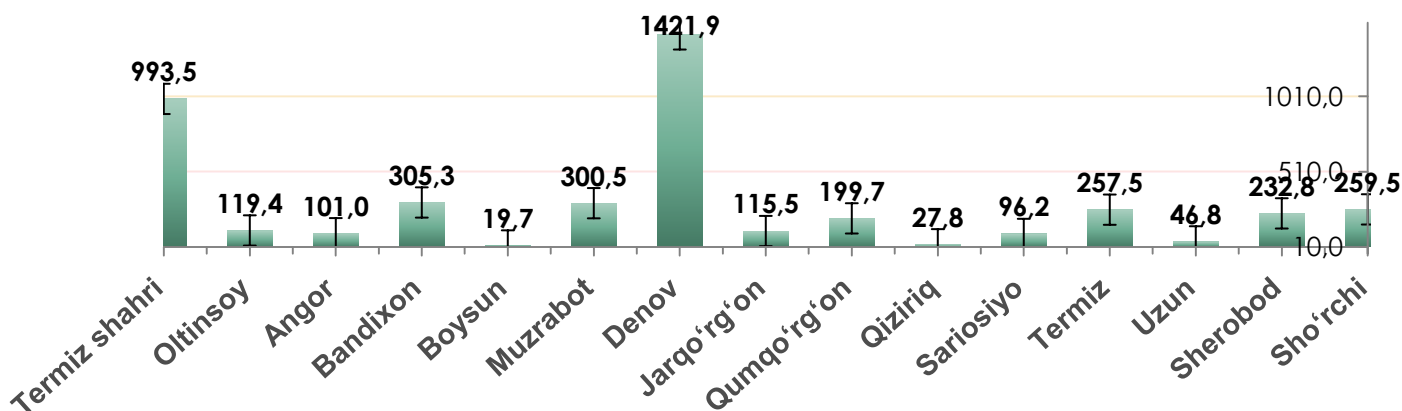
2024-yilning yanvar-sentabr oyida avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatishdan tashqari*) 1 303,4 mlrd. so'mni tashkil etdi va o'tgan yilning mos davriga nisbatan 26,5 % ga kamaydi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi 383,9 mlrd. so'm (o'sish sur'ati – 57,3 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyetklari savdo hajmi – 919,5 mlrd. so'mni (o'sish sur'ati –83,3 %) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os'ish sur'ati, foizda

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki o‘z foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga o‘zgartirmagan holda jo‘natilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq to‘lanadigan yoki to‘lanmaganligidan qat’iy nazar qiymati.

Hududlar kesimida ulgurji savdo tovar aylanmasi hajmi, mlrd. so‘mda

Viloyat bo‘yicha 2024-yilning yanvar-sentabr oyida ulgurji savdo tovar aylanmasi 6 736,2 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023-yilning mos davriga nisbatan 8,8 % ga o‘tdi.

Savdo aylanmasi va ulushi

11,2 %

752,6 mlrd. so‘m

Yirik korxonalar

88,8 %

5 983,6 mlrd. so‘m

Mikrofirma va kichik korxonalar

Kichik biznes subyektlarining ulgurji savdo aylanmasidagi ulushi statistik hisoblarga qaraganda 5 983,6 mlrd. so‘mni tashkil qilib, 2023-yilning mos davriga nisbatan 111,0 % ga to‘g‘ri keldi. Viloyatda ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi 88,8 % ni tashkil qildi.

ULGURJI SAVDO AYLANMASIDA YIRIK VA KICHIK BIZNES KORXONALARI SAVDO HAJMI VA O'SISH SUR'ATI

2024-yil 1-oktabr holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko'rsatayotgan tijorat korxonalarini soni 2 320 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko'rsatayotgan yirik korxonalar soni 19 tani, kichik korxonalar va mikrofirmalar soni 2 301 tani tashkil qildi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori o'sish sur'atlariga ega eng yirik korxonalar Sho'rchi (31,5 m) , Angor (209,5 %) va Denov (151,3 %) tumanlarida kuzatildi.

	Jami mlrd. so'm	2023-yil yanvar- sentabr oyiga nisbatan, foizda
Surxondaryo viloyati	6736,2	108,8
Termiz sh.	993,5	105,4
<i>tumanlar:</i>		
Oltinsoy	119,4	108,1
Angor	101,0	102,1
Bandixon	305,3	105,5
Boysun	19,7	109,0
Muzrabot	300,5	170,4
Denov	1421,9	107,7
Jarqo'rg'on	115,5	98,9
Qumqo'rg'on	199,7	70,2
Qiziriq	27,8	93,4
Sariosiyo	96,2	112,2
Termiz	257,5	117,9
Uzun	46,8	51,6
Sherobod	232,8	138,5
Sho'rchi	259,5	125,9